

електронним підручником – його ключова перевага.

Але потрібно зауважити, що впровадження електронного підручника в навчальний процес не має на меті повністю витіснити традиційний підручник, а виступає в якості комп'ютерної підтримки курсу.

Література

1. Запорожан В.М. Біотехнології мають контролюватися суспільством // Ваше здоров'я. – 2001. – 23 листопада. – С. 8-9.
2. Гриньова М.В., Кращенко Ю.П. Проблеми біоетики: історія та сучасний стан // Біоетика – шлях до світових стандартів / Тези доповідей II Міжнародного симпозиуму. – Харків, 2005. – С. 61–63.

ПРИНЦИПИ БІОЕТИКИ – ОСНОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕТИКИ

*Гриньова М.В., Горобець Н.В.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Багатоманітність нашого буття, його складність і нелінійність зумовлюють одвічний людський пошук гармонії та цілісності у численних буттєвих вимірах. Сьогодні одним з найактуальніших завдань є узгодження проблем, що постають на перетині принципово різних за своєю специфікою і призначенням природничих, суспільних, економічних наук з одного боку та етики з іншого.

Під таким кутом зору актуальною є нова міждисциплінарна галузь – біоетика. Актуалізація принципу гуманізму спричинює нову філософсько-світоглядну парадигму, що передбачає жвавий науковий дискурс природознавства та гуманітарної сфери. Головне завдання, яке постало перед людством, – подолання конфлікту між натуралізмом і гуманізмом. У цьому контексті слухними є слова Джона Дьюї: „Коли наукова свідомість повністю дозріє до усвідомлення гуманних цінностей, буде порушений найбільший дуалізм, який нині обтяжує людство: між матеріальним, механічним і науковим, з одного боку, і моральним та ідеальним, з іншого” [1].

Подолання цього розриву є важливим, насамперед, з огляду на стрімкий розвиток науки, технологій. Етика, на протигагу останнім, аргументує домінанту добра над злом, показує шлях у складних неоднозначних життєвих ситуаціях, орієнтує в бік позитивного. Особливістю моральних спонувань є відчуття співпричетності до буття особистості, людства, природи.

Традиційні принципи біоетики ґрунтуються на основоположних загальнолюдських цінностях, таких як гуманізм, любов до всіх проявів життя, визнання життя вищою цінністю, піклування про здоров'я, допомога і опіка. Академік Ю. Кундієв, голова Комісії з питань біоетики при Кабінеті міністрів України, основними принципами біоетики називає верховенство інтересів особистості над інтересами науки і суспільства [4].

Сьогодні людство вступило в третє тисячоліття з новими думками, планами і, головне, глобальним гуманітарним світоглядом. Людина стає

основою концептуального розвитку суспільства. XXI століття – це постіндустріальна ера цивілізації, епоха технологічної культури, дбайливого ставлення до людини, її здоров'я і довкілля. Новому періоду розвитку людства повинні відповідати нова філософія освіти, моделі, форми і засоби виховної роботи, співзвучні з принципами загальної біоетики – сучасної філософії моралі. Головне завдання вихователів зводиться не лише до того, щоб дати школярам знання про існуючий світ і його закони, а й сформуванню у ньому ціннісних ставлень до навколишнього середовища і людей, озброїти методологією творчого перетворення світу.

Гуманізація – провідний елемент нового педагогічного мислення, що потребує встановлення зв'язків співробітництва, суб'єкт-суб'єктних відносин, передбачає єдність загальнокультурного, соціально-морального і професійного розвитку особистості.

Гуманізм (від лат. human – людський) – система поглядів, яка визнає цінність людини як особистості, її право на волю, щастя, розвиток і прояв своїх здібностей, яка вважає благо людини критерієм оцінки соціальних інститутів, а принципи рівності, справедливості, людяності бажаною нормою між людьми.[6]. Гуманізм – це відображення людяності у всіх багатоманітних проявах людської поведінки, ствердження поваги до людини та її цінностей. Тому гуманізація як похідне від поняття „гуманізм” виступає соціально-ціннісною і морально-психологічною основою громадського життя, відносин між людьми.

Процес гуманізації залежить від багатьох об'єктивних та суб'єктивних факторів, серед яких найважливіше місце займає сам вчитель, його педагогічна позиція, етика і такт [3].

Саме педагогічна етика є основою гуманізації в сучасній школі, провідним фактором розвитку особистості. Педагогічна етика – сутність мораль-психологічної сторони діяльності вчителя, професійна особливість його поведінки у взаєминах із усіма учасниками педагогічного процесу. Як лікар не може порушити принципи медичної етики, так і вчитель мусить чітко дотримуватися вимог до його професійної моралі: повага до вихованця; педагогічний оптимізм; розуміння душевного стану дитини; прагнення підняти авторитет кожного школяра; виявлення інтересу до справ кожної дитини. Ці вимоги є одночасно і своєрідними педагогічними законами, порушення яких деформує особистість, унеможливує її гармонійний розвиток [7]. Вчитель, який дотримується принципів педагогічної етики, керується основними закономірностями розвитку особистості, вимірює силу свого виховного впливу ще одним правилом – збалансованим використанням прийомів індивідуальної педагогічної дії. Як не згадати при цьому А.С. Макаренка: „Якомога більше уваги до людини, якомога більше вимогливості до неї” [5].

Педагогічна етика є актуальною проблемою та потребою сьогодення, системотворчим компонентом діяльності вчителя, його професійної майстерності. На думку грузинського педагога-гуманіста Ш. Амонашвілі, етичність педагога по відношенню до школярів має подвійний результат: по-перше, створює загальну атмосферу взаємоповаги, невимушеності

навчально-пізнавальної діяльності, по-друге, формує у школярів етичні норми, моральну поведінку в суспільстві [3]. Тому гуманістично орієнтований вчитель має ставитися до педагогічної діяльності як до покликання, яке спрямоване не лише на викладання предмета, але й. у першу чергу, на дитину.

Література

1. Кисельов М. Філософські та світоглядні аспекти біологічної етики // www.uct.kiev.ua.
2. Ліщинська-Милян О.І. Філософські та прикладні аспекти біоетики: Текст лекції. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 24 с
3. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. Навчальний посібник. – Х.: „ОВС”, 2002. – С. 88-99.
4. Петрик О. Біоетика – „вуздечка” для науки чи детектор брехні // Дзеркало тижня. – 2002. – № 41(416).
5. Сидоренко О. Проблеми гуманізації та гуманітаризації в освітній реформі // Вища освіта України. – 2/2001. – С. 63-67.
6. Філософський словник. – М., 1989.
7. Хоружа Л. Гуманізація навчально-виховного процесу // Рідна школа. – 1/2000. – С. 54-56.

КОМП'ЮТЕР У ВИМІРАХ БІОЕТИКИ

*Гриньова М.В., Дусяк Ю.Я., Магда В.І.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Термін „біоетика” було вжито вперше в 1971 році, в назві книги онколога В.Р. Поттера „Біоетика: Міст в майбутнє”. Він означає ідею використання біологічних наук для поліпшення якості життя. Зараз велетенськими кроками йде використання електромагнітної енергії в науці, медицині, побуті, промисловості. На важливість загрози впливу цих випромінювань на здоров'я людини вказує Всесвітня організація охорони здоров'я. Одним із найбільш розповсюджених джерел неіонізованого електромагнітного випромінювання (НЕМВ) є комп'ютер. Число його користувачів сягнуло в Україні в 2004 р. 15 млн. чоловік. Серед них велика кількість дітей та підлітків і це викликає особливу тривогу.

Негативний вплив електромагнітних полів (ЕМП) комп'ютера підтверджено рядом досліджень. Зміни в стані здоров'я операторів комп'ютерів зростають зі збільшенням стажу роботи. Випромінювання, яке розповсюджується майже в усіх напрямках від комп'ютера, може спричинити захворювання шкіри та алергічні захворювання і навіть переривання вагітності. Встановлено, що рівень здоров'я у операторів комп'ютерів у 2-5 разів нижчий, ніж у працівників інших галузей.

Діючи на організм людини, НЕМВ приводять до зміни в лімфоцитній системі крові, які аналогічні тим, що спостерігаються у онкологічних